

Examen VWO 2009

tijdvak 2
woensdag 24 juni
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 31 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 62 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Een fabrikant plaatst in een landelijk dagblad een advertentie waarin ze personen oproept om zich te melden als beoordelaar voor haar producten. Een persoon schrijft zich vervolgens in bij de afdeling marketing van een fabrikant als beoordelaar en geeft hierbij informatie over zichzelf en zijn leefstijl. Als die persoon vervolgens mee wil doen aan een campagne ontvangt hij (als hij tot de doelgroep hoort) een proefexemplaar van een product waar actie voor wordt gevoerd. Zo doet de fabrikant Unilever mee in een campagne voor wasmiddelen als Omo en Robijn Klein en Krachtig. Vervolgens mag hij het uitproberen en wordt er van hem verwacht dat hij een beoordeling maakt en deze doorstuurt naar de afdeling marketing en via e-mail naar vrienden en bekenden. Het via e-mail doorsturen van informatie over een product naar vrienden en bekenden wordt buzzen genoemd.

bron: www.buzzer.nl (aangepast)

- 2p   **1**   Is er bij de advertentie voor de werving van beoordelaars door de fabrikant in een landelijke dagblad sprake van persoonlijke communicatie of van massacommunicatie? Motiveer het antwoord.
- 1p   **2**   Tot welk marketinginstrument behoort het verstrekken van proefexemplaren van een product door de fabrikant aan consumenten? Motiveer het antwoord.

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 5.

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

F. Wichers heeft in een decemberloterij in 2007 een prijs van € 100.000,- gewonnen. Dit bedrag wil hij voor langere tijd opzij zetten voor zijn enig kleinkind Aaltje dat op 1 januari 2002 is geboren. Hij staat nu voor de vraag wat met het gewonnen prijzengeld te doen. De heer Wichers overweegt drie opties:

optie	
1	Het bedrag op 1 januari 2008 storten op de Blitz-spaarrekening bij de Polksbank (<i>informatiebron 1</i>).
2a	Het bedrag op 1 januari 2008 investeren in een vakantiewoning bij Landal GreenParks met een gegarandeerd rendement (<i>informatiebron 4</i>).
2b	Het bedrag op 1 januari 2008 investeren in een vakantiewoning bij Landal GreenParks met een rendement op basis van verhuuropbrengst (<i>informatiebron 4 en 5</i>).

De heer Wichers kiest voor die optie waarbij hij zijn kleindochter op haar achttiende verjaardag de hoogste waarde (in geld of goederen) kan schenken.

Optie 1:

Om zich een oordeel te vormen over deze optie, heeft de heer Wichers informatie verzameld over de Blitz-spaarrekening. *Deze informatie is in informatiebron 1 opgenomen.*

- 1p **3** Wat kan een reden zijn dat op de Blitz-spaarrekening een bonusrente wordt verstrekt?
- 4p **4** Bereken het bedrag dat op de achttiende verjaardag van Aaltje op de spaarrekening staat, als de interestvergoeding 3,1% per jaar blijft (*zie formuleblad*).

Optie 2:

De heer Wichers heeft contact opgenomen met Landal GreenParks. Deze organisatie heeft hem een brochure toegestuurd, waarvan de inhoud – deels – is opgenomen in *informatiebron 2*.

De heer Wichers heeft interesse in vakantiehuisje nummer 418 van Landal GreenParks (*zie informatiebron 3*).

De bijkomende kosten bij aankoop van het vakantiehuisje schat de heer Wichers op 10% van de aankoopprijs. Hij gaat er vanuit dat hij bij de onderhandelingen over de aankoop van het huis 4% van de vraagprijs af kan krijgen. Dit zal door Landal GreenParks geaccepteerd worden.

Voor het bedrag dat de heer Wichers in totaal meer moet betalen voor de aankoop van het vakantiehuisje dan de voor hem beschikbare € 100.000,-, sluit hij een aflossingsvrije lening af bij de financieringsmaatschappij van Landal GreenParks tegen 5,5% per jaar.

- 3p 5 Bereken het bedrag dat de heer Wichers zal moeten lenen.

Landal GreenParks stuurt hem informatie met betrekking tot de beleggingsmogelijkheden (*informatiebron 4*) en een overzicht van de exploitatiegegevens van de vakantiewoning (*informatiebron 5*). De heer Wichers gaat er vanuit dat de opbrengsten, evenals de kosten, elk jaar gelijk zullen blijven.

Optie 2a of 2b:

De heer Wichers zal aan het eind van elk kalenderjaar op 31 december de netto-opbrengst ontvangen van Landal GreenParks en dit bedrag op 1 januari van elk jaar storten op een spaarrekening bij de Gentabank waarop 2,5% samengestelde interest per jaar wordt vergoed.

- 2p 6 Bereken het bedrag (de netto-opbrengst) dat de heer Wichers jaarlijks kan storten op de spaarrekening bij de Gentabank als hij kiest voor optie 2a.
- 2p 7 Bereken de jaarlijkse verhuuropbrengst als de heer Wichers kiest voor optie 2b.
- 2p 8 Bereken het bedrag (de netto-opbrengst) dat de heer Wichers jaarlijks kan storten op de spaarrekening bij de Gentabank als hij kiest voor optie 2b.
- 1p 9 Zal de heer Wichers kiezen voor optie 2a of voor optie 2b? Motiveer het antwoord.

De heer Wichers gaat er verder vanuit dat de verkoopwaarde van het vakantiehuisje elk jaar met 1% ten opzichte van het voorafgaande jaar zal stijgen. Hierbij neemt hij zijn aankoopprijs exclusief bijkomende kosten als uitgangspunt voor de waardestijging. Op de achttiende verjaardag van Aaltje zal de heer Wichers het vakantiehuisje verkopen, de afgesloten lening aflossen en het spaarsaldo op de spaarrekening bij de Gentabank opnemen.

- 4p 10 Bereken het bedrag dat naar verwachting beschikbaar is op de achttiende verjaardag van Aaltje, als de heer Wichers het vakantiehuisje verkoopt, de lening volledig aflost en het spaarsaldo (*zie formuleblad*) bij de Gentabank opneemt.
- 1p 11 Voor welke optie (1 of 2) zal de heer Wichers kiezen? Motiveer het antwoord.

Opgave 3

Metaalbewerkingsbedrijf Kogam bv maakt onderdelen voor sportfietsen, waaronder cranksets. Hiervan maakt Kogam twee modellen, één van aluminium en één van het lichtere, maar meer bewerkelijkere titanium.

Voor beide modellen is begin 2008 een standaardkostprijsberekening gemaakt met behulp van de volgende voorcalculatorische gegevens:

kostensoort	Aluminium model		Titanium model	
	hoeveelheid	prijs	hoeveelheid	prijs
materiaal	1.110 gram	€ 2,00 per kilo	930 gram	€ 6,00 per kilo
arbeid	12 minuten	€ 42,00 per manuur	25 minuten	€ 42,00 per manuur
machine	10 minuten	.....per machine-uur	15 minuten	.....per machine-uur

De totale constante machinekosten bedragen € 249.550,- per jaar. De variabele machinekosten worden nihil verondersteld.

De constante machinekosten worden doorberekend in de standaardkostprijs via een machine-uurtarief. Voor de berekening van dat machine-uurtarief gaat Kogam uit van een normaal aantal werkweken van 46 per jaar, waarin de machine steeds 5 dagen per week gedurende 7 uur per dag draait. Deze speciale machine wordt alleen gebruikt voor de productie van cranksets.

- 2p **12** Bereken voor 2008 het machine-uurtarief.
2p **13** Bereken voor 2008 voor het Titaniummodel de standaardkostprijs.

Achteraf zijn over het jaar 2008 de volgende gegevens verzameld:

- Geproduceerde aluminium cranksets: 6.060 stuks
  - Geproduceerde titanium cranksets: 2.480 stuks
- De machine heeft in totaal 1.650 uur gedraaid. De totale machinekosten bedroegen € 242.000,-.

- 2p **14** Bereken voor 2008 het efficiencyresultaat op de machine-uren (*zie formuleblad*). Geef aan of het een voordelig of nadelig resultaat is.
- 2p **15** Bereken voor 2008 het bezettingsresultaat op de machine-uren (*zie formuleblad*). Geef aan of het een voordelig of nadelig resultaat is.

Opgave 4

In de kredietverlening aan particulieren komen o.a. het doorlopend krediet en de persoonlijke lening voor.

- 1p **16** Wat is het kenmerkende verschil tussen een doorlopend krediet en een persoonlijke lening?

Van een geldverstrekker is het onderstaande overzicht beschikbaar:

kreditsom	rente per maand	maandtermijn	looptijd in maanden	totaal te betalen
€ 10.000	0,717%	€ 205,60	60	€ 12.336,00
€ 12.500	0,716%	€ 257,01	60	€ 15.420,60
€ 17.500	0,693%	€ 357,48	60	€ 21.448,80
€ 25.000	0,639%	€ 502,94	60	€ 30.176,40

Er zijn verschillende aflossingssystemen, bijvoorbeeld:

lineair;

- met behulp van annuïteiten;
in één keer aan het einde van de looptijd.

- 2p **17** Op basis van welk van de drie genoemde aflossingssystemen wordt een lening in het bovenstaande overzicht afgelost? Motiveer het antwoord.

Uit het overzicht blijkt dat naarmate het bedrag van de krediet som hoger wordt, het rentepercentage per maand lager wordt.

- 1p **18** Geef hiervoor een verklaring.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 6 tot en met 9.

In deze opgave blijft btw buiten beschouwing.

De HockeyWinkel bv, gevestigd in Amsterdam, is een winkel die gespecialiseerd is in alle benodigdheden op het gebied van de hockeysport. De HockeyWinkel levert ook wedstrijdkleding aan een aantal verenigingen.

Omdat gebleken is dat een fors deel van haar klanten uit de regio Alkmaar afkomstig is, overweegt de directie per 1 juli 2009 in Alkmaar een filiaal (De HockeyWinkel Alkmaar bv) te openen. De directie onderzoekt de levensvatbaarheid van een filiaal en stelt hierbij als voorwaarde dat van de hockeyverenigingen gelegen in een straal van 20 km rond Alkmaar aan wie De HockeyWinkel nu al wedstrijdkleding levert, de potentiële ledengroei in de periode 2009 tot en met 2012 minimaal jaarlijks gemiddeld 8% dient te zijn.

- 2p **19** Toon aan dat door de hockeyverenigingen in de regio Alkmaar wordt voldaan aan de voorwaarde die wordt gesteld door de directie van De HockeyWinkel (*informatiebron 6*).

Het eventueel te openen filiaal in Alkmaar kan gefinancierd worden door € 25.000,- eigen vermogen en door vreemd vermogen. De bank heeft zich bereid verklaard een rekening-courantkrediet beschikbaar te stellen van maximaal € 60.000,-.

- 1p **20** Kan De HockeyWinkel Alkmaar voor het verkrijgen van het eigen vermogen van € 25.000,- een beroep doen op de openbare kapitaalmarkt? Motiveer het antwoord.

De directie zal overgaan tot het openen van het filiaal in Alkmaar als dit filiaal in 2009 winstgevend is. Om dit te bepalen worden een beginbalans per 1 juli 2009 en de resultatenbegroting over 2009 opgesteld (*zie uitwerkbijlage*).

- 3p **21** Stel de balans per 1 juli 2009 van het filiaal in Alkmaar samen (*zie informatiebron 7*). Vul hiertoe de uitwerkbijlage bij deze vraag in.

- 2p **22** Bereken de totale inkoopwaarde van de omzet van sportkleding in het 3e en 4e kwartaal van 2009 (*informatiebron 8*).

- 2p **23** Verklaar waarom in het algemeen de totale inkoopwaarde van de omzet van een product niet gelijk is aan het bedrag van de totale inkopen van dat product.

- 6p **24** Bereken het verwachte resultaat in 2009 van het filiaal in Alkmaar (*informatiebron 8 en 9*). Vul hiertoe de uitwerkbijlage horende bij deze vraag in.

- 1p **25** Wordt het filiaal in Alkmaar geopend? Motiveer het antwoord.

Opgave 6

Zwiebel is een groothandel in sjalotten. De in- en verkopen vinden op twee manieren plaats:

- via directe levering; betaling vindt plaats op moment van levering.
- via termijncontracten; betaling vindt plaats vóór levering.

De volgende gegevens zijn aan de administratie van Zwiebel ontleend:

Per 1 april 2009:

- 6 ton sjalotten aanwezig in koelhuis;
- 30 ton sjalotten termijncontracten inkoop, levering april 2009;
- 16 ton sjalotten termijncontracten verkoop, levering april 2009;
- 25 ton sjalotten termijncontracten inkoop, levering mei 2009 en later;
- 28 ton sjalotten termijncontracten verkoop, levering mei 2009 en later.

In april 2009:

- 4 ton sjalotten inkoop met directe levering;
- 8 ton sjalotten verkoop met directe levering.

- 1p **26** Is er bij inkoop via termijncontracten voor Zwiebel sprake van leverancierskrediet of van afnemerskrediet? Motiveer het antwoord.

De kosten van het aanhouden van de voorraad sjalotten bedragen gemiddeld € 0,02 per kg per maand.

- 2p **27** Noem twee kostensoorten die aan het aanhouden van een technische voorraad verbonden zijn.

- 1p **28** Bereken de economische voorraad op 1 mei 2009.

Opgave 7

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Dental Services bv is een handelsonderneming in tandartsbenodigdheden. Het boekjaar loopt gelijk met het kalenderjaar. Het bedrijf heeft per 31 december o.a. de volgende gegevens op de balans staan:

<u>Enkele balansposten per 31 december</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
<u>Debet:</u>		
– Gebouw	€ 128.000,-	€ 125.000,-
<u>Credit:</u>		
Herwaarderingsreserve	€ 8.000,-	€ 0,-
– Onderhandse lening	€ 45.000,-	€ 63.000,-
Rekening-courantkrediet	€ 10.000,-	€ 0,-

Verder staat in de toelichting op deze balansposten:

- Het afgelopen jaar is voor € 5.000,- geïnvesteerd in het gebouw.
- Er is alleen op het gebouw afgeschreven.
- De herwaarderingsreserve betreft alleen een herwaardering van het gebouw.
- Op de onderhandse lening is op 1 april 2008 € 18.000,- vervroegd afgelost. Het rekening-courantkrediet is per 1 april 2008 ontstaan.

Aanvullend gegeven over 2008 van Dental Services:

- Interestkosten onderhandse lening € 2.475,-

2p **29** Bereken de afschrijvingskosten op het gebouw over 2008.

2p **30** Bereken het interestpercentage op jaarbasis dat over de onderhandse lening is betaald.

Volgens de leningsvoorwaarden kan Dental Services tussentijds vervroegd aflossen op de onderhandse lening. Hier heeft zij gebruik van gemaakt op 1 april 2008 waardoor het rekening-courantkrediet is ontstaan. Indien er vervroegd wordt afgelost, is er een eenmalige boete van 1% van het afgeloste bedrag verschuldigd. De interestkosten (exclusief boete) op het rekening-courantkrediet over 2008 bedroegen € 400,-. Een positief rekening-courantsaldo levert geen interest op.

2p **31** Bereken voor 2008 de besparing op de rente-uitgaven voor Dental Services door de vervroegde aflossing op de onderhandse lening.